

търговски пжтища, или пъкъ унищожавали прочути търговски градове. Самото народно стопанство у прабългаритѣ не било пригодно къмъ размѣна. Освенъ добитѣка, златнитѣ и сребърни украшения, които сж съставлявали цѣлото имъ национално богатство, българитѣ не сж имали нищо друго, което да съставлява плодъ на тѣхния трудъ. До колкото можемъ да говоримъ презъ тази епоха за размѣна у българитѣ тя ставала въ натура. Най-често това било размѣна на заловенитѣ отъ тѣхъ пленници срещу златни пари и украшения. Възможно е прабългаритѣ да сж правили обмѣна чрезъ сурови кожи и вълна. Йорданъ разказва, че отъ близкитѣ на българитѣ хунгури идѣла търговията на кожи. По-късно, сигурно, у българитѣ се развила търговията съ добитѣкъ, за която ни говорятъ арабскитѣ писатели отъ X. вѣкъ. Монети прабългаритѣ не сж имали. Употрѣбявали сж обикновено византийски. Така, когато презъ 565 год. кутригурскиятъ владетель Гродъ билъ покръстенъ въ Цариградъ, разпоредилъ да стопятъ сребърни и електронни идоли, като ги размѣнятъ въ гр. Боспоръ на сребърни византийски монети.

Въ тази епоха българскиятъ народъ водилъ твърде примитивенъ стопански битъ. Усѣщайки, обаче, инстинктивно благата на една по-висша култура, той бавно, но сигурно се приближавалъ къмъ най-старата отъ всички римско-византийска цивилизация, която най-после би имъ осигурила едно по-спокойно сществуване. Когато историята на Византия презъ времето на императоръ Зенона вмѣкна по негова инициатива българскитѣ орди, при опредѣляне сѣдбинитѣ на Балканския полуостровъ, една частъ отъ тѣхъ като византийски съюзници, тѣ попаднали подъ силното културно и религиозно влияние на Византия. Въ сжщностъ това влияние бѣ наченало още въ епохата на постояннитѣ грабителски набѣги на хуно-българитѣ, които въ продължение само на половинъ вѣкъ (493—549 г.) повече отъ десетъ пжти нахлували въ Тракия дори до Цариградъ. Мнозина отъ тѣхнитѣ племенни и военни вождове сж подържали приятелски връзки съ византийскитѣ императори; отъ тѣхъ даже една частъ били покръстени.

На източния клонъ на прабългаритѣ — на обширната Кубратова държава било отредено да поддържа една мирна политика съ Византия. Последната намирала въ нея единъ необходимъ свой съюзникъ, който срещу редица облаги е пазилъ севернитѣ граници на империята. Резултатитѣ отъ тази политика не могли да не се изразятъ и на стопанска почва. Много отъ Кубратовитѣ българи, начело съ владетеля си, приели новата религия и сж гравитирали къмъ Византия. Животътъ на голѣмата Кубратова държава, прекарала стотина години въ спокойствие и оседналостъ, се поддалъ на влиянието на една по-силна стопанска култура, каквато била византийската. По пжтя на честитѣ дипломатически и търговски отношения българитѣ сж развивали както консумативнитѣ си нужди, тѣй и вкуса къмъ единъ по-културенъ, прекаранъ въ миръ и удоволствие животъ. Българитѣ-утигури, не могли да не завиждатъ на спокойствието, което Византия гарантирала на народитѣ, които я населявали, както и на завидното благосъстояние, на което тѣ се наслаждавали.

Още презъ времето на императоръ Юстинианъ I въ преговоритѣ му съ единъ отъ предходницитѣ на Кубрата, се констатирало по единъ много красноречивъ начинъ това влияние на Византия и облагитѣ, които създавала тя за своитѣ поданници. Водителятъ на утигуритѣ, ханъ Сандилхъ, обиденъ отъ приема, който Юстинианъ оказалъ на кутригуритѣ — тѣхни врагове, му пише: „Не е добре за тебе, мисля, гдето давашъ гостоприемство на кутригурското племе . . . защото малко по-късно тѣ ще покажатъ собствения си нравъ спрямо ромеитѣ, и освенъ това нито неприятель ще престане да нанася вреда на ромейската държава съ надежда, че ще му бжде по-добре, следъ като